

UREDBA

O BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJU NA RADU NA PRIVREMENIM ILI POKRETNIM GRADILIŠTIMA

(*"Sl. glasnik RS", br. 14/2009, 95/2010 i 98/2018*)

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovom uredbom propisuju se minimalni zahtevi koje su investitor, odnosno zastupnik investitora za realizaciju projekta, koordinator za bezbednost i zdravlje na radu u fazi izrade projekta, koordinator za bezbednost i zdravlje na radu u fazi izvođenja građevinskih radova, poslodavac i druga lica dužni da ispune u obezbeđivanju primene preventivnih mera na privremenim ili pokretnim gradilištima.

Član 2

Ova uredba se ne primenjuje na nadzemnu i podzemnu eksploataciju ruda i dubinsko bušenje.

Član 3

Pojedini izrazi koji se koriste u ovoj uredbi imaju sledeće značenje:

- 1) privremena ili pokretna gradilišta (u daljem tekstu: gradilišta), jesu sva gradilišta, odnosno mesta u prostoru na kojima se izvode radovi navedeni u Pregledu radova pri izgradnji objekta (Prilog 1);
- 2) investitor jeste pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice za čije potrebe se gradi objekat;
- 3) zastupnik investitora za realizaciju projekta (u daljem tekstu: zastupnik investitora) jeste pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice, koje je u ime investitora odgovorno za izradu projekta i/ili izvođenje radova i/ili stručni nadzor nad izvođenjem radova;
- 4) koordinator za bezbednost i zdravlje na radu u fazi izrade projekta (u daljem tekstu: koordinator za izradu projekta), jeste fizičko lice koje investitor, odnosno zastupnik investitora pismenim aktom odredi da, u toku izrade projekta, obavlja poslove iz člana 11. ove uredbe;
- 5) koordinator za bezbednost i zdravlje na radu u fazi izvođenja radova (u daljem tekstu: koordinator za izvođenje radova), jeste fizičko lice koje investitor, odnosno zastupnik investitora pismenim aktom odredi da, u toku izvođenja radova, obavlja poslove iz člana 13. ove uredbe;
- 6) drugo lice jeste preduzetnik koji samostalno obavlja delatnost i pri tome radno ne angažuje druga lica, odnosno koji nema svojstvo poslodavca u skladu sa propisima u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu ili bilo koje drugo fizičko lice koje nema svojstvo zaposlenog;

7) rad na visini jeste svaki rad koji zaposleni obavlja koristeći oslonce na visini dva metra i više od čvrste podloge pri čemu radni prostor nije zaštićen od pada sa visine.

Izraz - izvođač radova, utvrđen je propisima o planiranju i izgradnji.

Izraz - poslodavac, utvrđen je Zakonom o bezbednosti i zdravlju na radu.

Pregled radova pri izgradnji objekta (Prilog 1) odštampan je uz ovu uredbu i čini njen sastavni deo.

II ODREĐIVANJE KOORDINATORA ZA IZRADU PROJEKTA I KOORDINATORA ZA IZVOĐENJE RADOVA

Član 4

Investitor, odnosno zastupnik investitora je dužan da odredi jednog ili više koordinatora za izradu projekta i jednog ili više koordinatora za izvođenje radova kada na gradilištu izvode ili je predviđeno da će radove izvoditi dva ili više izvođača radova.

Obaveze investitora, odnosno zastupnika investitora, iz stava 1. ovog člana, ne odnose se na izgradnju objekata površine do 300 m², osim u slučajevima kada se izvode radovi navedeni u Pregledu radova pri kojima se pojavljuje specifičan rizik od nastanka povreda i oštećenja zdravlja zaposlenih (Prilog 2) ili je pri izgradnji takvog objekta potrebna Prijava gradilišta (Prilog 3).

Pregled radova pri kojima se pojavljuje specifičan rizik od nastanka povreda i oštećenja zdravlja zaposlenih (Prilog 2) i Prijava gradilišta (Prilog 3) odštampani su uz ovu uredbu i čine njen sastavni deo.

Član 5

Za koordinatora za izradu projekta može biti određeno lice koje ima:

1) stečeno visoko obrazovanje odgovarajuće struke na nivou ekvivalentnom akademskim studijama odnosno strukovnim studijama obima od najmanje 300 ESPB, u oblasti: arhitekture, građevinskog inženjerstva, elektrotehničkog i računarskog inženjerstva, mašinskog inženjerstva ili saobraćajnog inženjerstva;

2) licencu za odgovornog projektanta u skladu sa propisima o planiranju i izgradnji i

3) položen stručni ispit za obavljanje poslova koordinatora za izradu projekta u skladu sa ovom uredbom.

Član 6

Za koordinatora za izvođenje radova može biti određeno lice koje ima:

1) stečeno visoko obrazovanje odgovarajuće struke na nivou ekvivalentnom akademskim studijama odnosno strukovnim studijama obima od najmanje 240 ESPB, u oblasti: arhitekture, građevinskog inženjerstva, elektrotehničkog i računarskog inženjerstva, inženjerstva zaštite životne sredine i zaštite na radu, mašinskog inženjerstva ili saobraćajnog inženjerstva;

2) položen stručni ispit za obavljanje poslova koordinatora za izvođenje radova u skladu sa ovom uredbom i

3) najmanje tri godine radnog iskustva na:

(1) poslovima izgradnje objekata ili

(2) poslovima bezbednosti i zdravlja na radu kod izvođača radova.

Zaposleni kod izvođača radova ne može biti određen za koordinatora za izvođenje radova.

Član 7

Program i način pripreme i polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova koordinatora za izradu projekta i stručnog ispita za obavljanje poslova koordinatora za izvođenje radova iz čl. 5. i 6. ove uredbe propisuje ministar nadležan za rad.

Uprava za bezbednost i zdravlje na radu organizuje pripremu za polaganje stručnog ispita za obavljanje poslova koordinatora za izradu projekta i stručnog ispita za obavljanje poslova koordinatora za izvođenje radova iz čl. 5. i 6. ove uredbe.

Stručni ispit za obavljanje poslova koordinatora za izradu projekta i koordinatora za izvođenje radova polaže se u Upravi za bezbednost i zdravlje na radu pred odgovarajućom komisijom koju obrazuje ministar nadležan za rad.

III PLAN PREVENTIVNIH MERA BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU

Član 8

Investitor, odnosno zastupnik investitora je dužan da, pre početka rada na gradilištu, obezbedi da se izradi Plan preventivnih mera bezbednosti i zdravlja na radu (Prilog 5).

Plan preventivnih mera bezbednosti i zdravlja na radu (Prilog 5) iz stava 1. ovog člana i tehnička dokumentacija za izgradnju objekta u skladu sa propisima o planiranju i izgradnji čine osnovu za procenu rizika od nastanka povreda i oštećenja zdravlja na radnim mestima i u radnoj okolini na predmetnom gradilištu.

Procena rizika, iz stava 2. ovog člana, vrši se u skladu sa propisima u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, a način i mere za njihovo otklanjanje čine sastavni deo elaborata o uređenju gradilišta koji izrađuje poslodavac.

Investitor, odnosno zastupnik investitora je dužan da obezbedi da se izvrše izmene ili dopune Plana preventivnih mera bezbednosti i zdravlja na radu (Prilog 5) iz stava 1. ovog člana, usled nastalih promena koje utiču na primenu mera za bezbedan i zdrav rad na gradilištu, najkasnije pet dana pre početka obavljanja radova na koje te promene utiču.

Poslodavac je dužan da izvrši korekciju mera za bezbedan i zdrav rad u skladu sa nastalim promenama koje mogu uticati na bezbednost i zdravlje na radu.

Plan preventivnih mera bezbednosti i zdravlja na radu (Prilog 5) odštampan je uz ovu uredbu i čini njen sastavni deo.

IV PRIJAVA GRADILIŠTA

Član 9

Investitor, odnosno zastupnik investitora je dužan da popuni Prijavu gradilišta (Prilog 3) u slučaju kada je na gradilištu:

- 1) planirano trajanje radova duže od 30 radnih dana i istovremeno radi više od 20 zaposlenih ili
- 2) planiranim obimom radova obuhvaćeno više od 500 lica ili dana.

Investitor, odnosno zastupnik investitora je dužan da popuni Prijavu gradilišta (Prilog 3) bez obzira na trajanje radova i broj zaposlenih koji izvode te radove, kada se na gradilištu izvode radovi navedeni u Pregledu radova pri kojima se pojavljuje specifičan rizik od nastanka povreda i oštećenja zdravlja zaposlenih (Prilog 2).

Investitor, odnosno zastupnik investitora je dužan da popunjenu Prijavu gradilišta (Prilog 3) dostavi nadležnoj inspekciji rada najkasnije 15 dana pre početka rada na gradilištu, a kopiju Prijave gradilišta (Prilog 3) postavi na vidno mesto na gradilištu.

Investitor, odnosno zastupnik investitora je dužan da ažurira Prijavu gradilišta (Prilog 3) u slučaju promena koje utiču na završetak radova, uvođenje novog poslodavca ili drugog lica ili privremene obustave radova na gradilištu i da ažuriranu Prijavu gradilišta (Prilog 3) dostavi nadležnoj inspekciji rada najkasnije u roku od 15 dana od dana ažuriranja, a kopiju ažurirane Prijave gradilišta (Prilog 3) postavi na vidno mesto na gradilištu.

Investitor, odnosno zastupnik investitora dužan je da upozna koordinatora za izvođenje radova sa uvođenjem poslodavca ili drugog lica pre početka njihovog rada na gradilištu.

V FAZA IZRADE PROJEKTA

1. Primena načela prevencije

Član 10

Investitor, odnosno zastupnik investitora je dužan da, u svim fazama pripreme i izrade projekta, uzima u obzir načela obezbeđivanja preventivnih mera, koja su utvrđena Zakonom o bezbednosti i zdravlju na radu, a naročito kada:

- 1) odlučuje o arhitektonskim, tehničkim, tehnološkim i/ili organizacionim rešenjima, u cilju planiranja različitih aktivnosti ili faza radova koji treba da se izvode istovremeno ili jedan za drugim;
- 2) procenjuje vreme potrebno za završetak tih radova ili faza radova.

Investitor, odnosno zastupnik investitora je dužan da, u svim fazama pripreme i izrade projekta, vodi računa o potrebnoj sadržini Plana preventivnih mera bezbednosti i zdravlja na radu (Prilog 5) i dokumenata iz člana 11. stav 1. tačka 4) ove uredbe i njihovim izmenama.

2. Poslovi koordinatora za izradu projekta

Član 11

Koordinator za izradu projekta obavlja sledeće poslove:

- 1) vrši koordinaciju primene načela prevencije u slučajevima navedenim u članu 10. ove uredbe;
- 2) izrađuje Plan preventivnih mera bezbednosti i zdravlja na radu (Prilog 5) kojim je određeno uređenje gradilišta i specifične mere za bezbedan i zdrav rad na tom gradilištu;
- 3) vodi računa da se pri izradi Plana preventivnih mera bezbednosti i zdravlja na radu (Prilog 5), kada je potrebno, uzmu u obzir sve industrijske aktivnosti u blizini gradilišta;
- 4) priprema dokumenta, koja u skladu sa karakteristikama projekta, sadrže relevantne informacije iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu koje je potrebno uzeti u obzir u toku izvođenja svih radova na gradilištu.

Plan preventivnih mera bezbednosti i zdravlja na radu (Prilog 5), iz stava 1. tačka 2. ovog člana, mora da sadrži i specifične mere za bezbedan i zdrav rad za radove navedene u Pregledu radova pri kojima se pojavljuje specifičan rizik od nastanka povreda i oštećenja zdravlja zaposlenih (Prilog 2).

VI FAZA IZVOĐENJA RADOVA

1. Primena načela prevencije

Član 12

Za vreme izvođenja radova na gradilištu, primenjuju se preventivne mere bezbednosti i zdravlja na radu, polazeći od načela utvrđenih Zakonom o bezbednosti i zdravlju na radu, a naročito mere koje se odnose na:

- 1) održavanje uređenosti i zadovoljavajućeg nivoa čistoće gradilišta;
- 2) izbor lokacija radnih mesta i obezbeđivanje dostupnosti tim radnim mestima određivanjem saobraćajnih površina, prolaza, prelaza i sl., za zaposlene i opremu za rad;
- 3) utvrđivanje uslova pod kojima se radi sa raznim materijalima;
- 4) održavanje u ispravnom stanju sredstava za rad i instalacija i sprovođenje preventivnih i periodičnih pregleda i ispitivanja opreme za rad, u cilju ostvarivanja bezbednih i zdravih uslova za rad na gradilištu;
- 5) planiranje i utvrđivanje površina i lokacija za skladištenje raznih materijala, a naročito opasnih materija;
- 6) utvrđivanje uslova za uklanjanje upotrebljenih opasnih materija;
- 7) skladištenje i odlaganje ili uklanjanje otpada i šuta;

8) usklađivanje vremena potrebnog za izvođenje pojedinih vrsta i faza radova saglasno progresu izvođenja radova na gradilištu;

9) saradnju između poslodavaca i drugih lica na gradilištu;

10) industrijske aktivnosti u blizini gradilišta.

2. Poslovi koordinatora za izvođenje radova

Član 13

Koordinator za izvođenje radova obavlja sledeće poslove:

1) vrši koordinaciju primene načela prevencije u slučajevima kada se:

(1) odlučuje o tehničkim, tehnološkim i/ili organizacionim rešenjima, u cilju planiranja različitih elemenata ili faza radova koji treba da se izvode istovremeno ili jedan za drugim,

(2) procenjuju rokovi potrebni za završetak tih radova ili faza radova;

2) koordinira realizaciju planiranih aktivnosti sa ciljem da se obezbedi da poslodavci i druga lica:

(1) dosledno primenjuju preventivne mere u skladu sa odredbama člana 12. ove uredbe,

(2) gde je neophodno, primenjuju specifične mere iz Plana preventivnih mera bezbednosti i zdravlja na radu (Prilog 5);

3) predlaže pokretanje postupka izrade izmena ili dopuna Plana preventivnih mera bezbednosti i zdravlja na radu (Prilog 5) i dokumenata iz člana 11. stav 1. tačka 4) ove uredbe i obezbeđuje podatke potrebne da se izvrše te izmene i dopune, uzimajući u obzir nastale promene na gradilištu;

4) organizuje saradnju i međusobno obaveštavanje svih poslodavaca i drugih lica koji istovremeno ili jedan za drugim izvode radove na gradilištu, vrši koordinaciju njihovih aktivnosti u pogledu sprovođenja mera za bezbednost i zdravlje na radu radi sprečavanja nastanka povreda na radu i profesionalnih bolesti;

5) obezbeđuje da svi poslodavci i druga lica na gradilištu budu upoznati sa Planom preventivnih mera bezbednosti i zdravlja na radu (Prilog 5), odnosno sa njegovim izmenama ili dopunama;

6) koordinira sporazume radi provere da se radne aktivnosti izvode pravilno;

7) preduzima mere radi obezbeđivanja da pristup na gradilište imaju samo lica koja imaju dozvolu da mogu da uđu na gradilište;

8) obaveštava nadležnu inspekciju rada o slučajevima kada poslodavci i druga lica ne primenjuju mere za bezbedan i zdrav rad;

9) svakodnevno obilazi gradilište na kome vrši koordinaciju;

10) vodi Evidenciju o obilasku gradilišta (Prilog 6) i upoznaje investitora, odnosno zastupnika investitora o promenama na gradilištu.

Evidencija o obilasku gradilišta (Prilog 6) odštampan je uz ovu uredbu i čini njen sastavni deo.

VII ODGOVORNOST INVESTITORA, ODNOSNO ZASTUPNIKA INVESTITORA, POSLODAVCA I DRUGIH LICA

Član 14

Određivanje koordinatora, za obavljanje poslova iz čl. 11. i 13. ove uredbe, ne oslobađa investitora, odnosno zastupnika investitora odgovornosti koje imaju u vezi sa obavljanjem tih poslova.

Investitor, odnosno zastupnik investitora ne mogu svoje obaveze i odgovornosti propisane ovom uredbom preneti na poslodavca.

Obezbeđivanje sprovođenja odredaba čl. 11. i 13. ove uredbe, ne utiče na obaveze i odgovornosti poslodavca i drugih lica na gradilištu, u vezi sa primenom mera bezbednosti i zdravlja na radu.

VIII OBAVEZE POSLODAVCA

1. Opšte obaveze

Član 15

Poslodavac je dužan da:

1) obezbedi zaposlenom rad na radnom mestu i u radnoj okolini na kojima su primenjene mere bezbednosti i zdravlja na radu, a naročito da pri primeni preventivnih mera u skladu sa odredbama člana 12. ove uredbe, sprovodi mere za bezbedan i zdrav rad utvrđene u Pregledu mera za bezbedan i zdrav rad na privremenim i pokretnim gradilištima (Prilog 4);

2) pri izvođenju radova na gradilištu uzima u obzir instrukcije i uputstva koje dobija od koordinatora za izradu projekta i koordinatora za izvođenje radova, kao i da saraduje sa drugim poslodavcima i licima u primeni mera bezbednosti i zdravlja na radu.

Svi poslodavci na gradilištu su dužni da se upoznaju sa Planom preventivnih mera bezbednosti i zdravlja na radu (Prilog 5), odnosno njegovim izmenama i dopunama o čemu pismeno izveštavaju investitora, odnosno zastupnika investitora.

Pregled mera za bezbedan i zdrav rad na privremenim i pokretnim gradilištima (Prilog 4) odštampan je uz ovu uredbu i čini njen sastavni deo.

2. Obaveštavanje zaposlenih

Član 16

Poslodavac je dužan da zaposlenima ili njihovim predstavnicima za bezbednost i zdravlje na radu obezbedi sve informacije koje se odnose na bezbednost i zdravlje na radu, a naročito o

merama koje se preduzimaju u cilju ostvarivanja bezbednih i zdravih uslova za rad na gradilištu.

Informacije moraju biti razumljive zaposlenima na koje se odnose.

3. Saradnja sa zaposlenima

Član 17

Poslodavac i zaposleni, odnosno njihovi predstavnici za bezbednost i zdravlje na radu dužni su da sarađuju u vezi sa svim pitanjima koja se odnose na bezbednost i zdravlje na radu na gradilištu, a naročito kada se radi o primeni odredaba čl. 12, 13. i 15. ove uredbe, vodeći računa o rizicima od nastanka povreda i oštećenja zdravlja zaposlenih i veličini gradilišta.

IX OBAVEZE DRUGIH LICA NA GRADILIŠTU

Član 18

Druga lica koja učestvuju u radu na gradilištu dužna su da primenjuju propise iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, druge propise i mere iz Pregleda mera za bezbedan i zdrav rad na privremenim i pokretnim gradilištima (Prilog 4) ove uredbe, kao i da uzimaju u obzir instrukcije i uputstva koordinatora za izradu projekta i koordinatora za izvođenje radova i sarađuju sa drugim poslodavcima i licima u primeni mera za bezbedan i zdrav rad.

X NADZOR

Član 19

Inspekcijski nadzor nad primenom ove uredbe vrši ministarstvo nadležno za rad - Inspektorat za rad, u skladu sa zakonom.

XI KAZNENE ODREDBE

Član 20

Novčanom kaznom od 800.000 do 1.000.000 dinara kazniće se za prekršaj investitor, odnosno zastupnik investitora, sa svojstvom pravnog lica:

- 1) ako ne odredi jednog ili više koordinatora za izradu projekta i jednog ili više koordinatora za izvođenje radova, kada na gradilištu radove izvodi ili je predviđeno da će radove izvoditi dva ili više izvođača radova (član 4. stav 1);
- 2) ako ne obezbedi da se, pre početka rada na gradilištu, izradi Plan preventivnih mera bezbednosti i zdravlja na radu (član 8. stav 1);
- 3) ako ne obezbedi da se izvrše izmene ili dopune Plana preventivnih mera bezbednosti i zdravlja na radu, usled nastalih promena koje utiču na primenu mera za bezbedan i zdrav rad na gradilištu, najkasnije pet dana pre početka obavljanja radova na koje te promene utiču (član 8. stav 4);

4) ako ne dostavi popunjenu Prijavu gradilišta nadležnoj inspekciji rada najkasnije 15 dana pre početka rada gradilišta, kao i ako kopiju Prijave gradilišta ne postavi na vidno mesto na gradilištu (član 9. stav 3);

5) ako ne ažurira Prijavu gradilišta u slučaju promena koje utiču na rok završetka radova, u slučaju uvođenja novog poslodavca ili drugog lica ili privremene obustave radova na gradilištu, kao i ako ažuriranu prijavu gradilišta ne dostavi nadležnoj inspekciji rada najkasnije u roku od 15 dana od dana ažuriranja, a kopiju ažurirane Prijave gradilišta ne postavi na vidno mesto na gradilištu (član 9. stav 4);

6) ako nisu obavljani poslovi iz čl. 11. i 13. ove uredbe, za čije obavljanje je bio dužan da odredi koordinatora za izradu projekta i koordinatora za izvođenje radova.

Novčanom kaznom od 400.000 do 500.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana, investitor, odnosno zastupnik investitora, sa svojstvom preduzetnika.

Novčanom kaznom od 40.000 do 50.000 dinara, kazniće se za prekršaj, iz stava 1. ovog člana, direktor odnosno drugo odgovorno lice u pravnom licu.

Novčanom kaznom od 40.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj, iz stava 1. ovog člana, investitor, odnosno zastupnik investitora, sa svojstvom fizičkog lica.

Član 21

Novčanom kaznom od 800.000 do 1.000.000 dinara kazniće se za prekršaj poslodavac sa svojstvom pravnog lica:

1) ako ne sprovodi mere za bezbedan i zdrav rad utvrđene u Pregledu mera za bezbedan i zdrav rad na privremenim i pokretnim gradilištima (član 15. stav 1. tačka 1);

2) ako pismeno ne izvesti investitora, odnosno zastupnika investitora da se upoznao sa Planom preventivnih mera bezbednosti i zdravlja na radu, odnosno njegovim izmenama i dopunama (član 15. stav 2).

Novčanom kaznom od 400.000 do 500.000 dinara kazniće se za prekršaj, iz stava 1. ovog člana, poslodavac sa svojstvom preduzetnika.

Novčanom kaznom od 40.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj, iz stava 1. ovog člana, direktor odnosno drugo odgovorno lice u pravnom licu.

Član 22

Novčanom kaznom od 400.000 do 600.000 dinara kazniće se za prekršaj poslodavac sa svojstvom pravnog lica ako zaposlenima ili njihovim predstavnicima ne obezbedi sve informacije o merama koje je preduzeo u cilju ostvarivanja bezbednih i zdravih uslova za rad na gradilištu (član 16).

Novčanom kaznom od 200.000 do 300.000 dinara, kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana, poslodavac sa svojstvom preduzetnika.

Novčanom kaznom od 30.000 do 40.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana, direktor odnosno drugo odgovorno lice u pravnom licu.

Član 23

Novčanom kaznom od 40.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice koje nema svojstvo poslodavca u skladu sa propisima u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu ili koje nema svojstvo zaposlenog, ako ne primenjuje mere iz Pregleda mera za bezbedan i zdrav rad na privremenim i pokretnim gradilištima (član 18).

Član 24

Novčanom kaznom od 40.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj koordinator za izradu projekta, sa svojstvom fizičkog lica:

- 1) ako ne vrši koordinaciju primene osnovnih načela prevencije iz ove uredbe (član 11. stav 1. tačka 1);
- 2) ako ne izradi Plan preventivnih mera bezbednosti i zdravlja na radu (član 11. stav 1. tačka 2);
- 3) ako ne pripremi dokumenta, koja u skladu sa karakteristikama projekta, sadrže relevantne informacije iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu koje je potrebno uzeti u obzir u toku izvođenja svih radova na gradilištu (član 11. stav 1. tačka 4).

Član 25

Novčanom kaznom od 40.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj koordinator za izvođenje radova, sa svojstvom fizičkog lica, ako ne obavlja poslove propisane ovom uredbom (član 13).

XII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 26

Posebne mere i normativi zaštite na radu na gradilištima koji su propisani Pravilnikom o zaštiti na radu pri izvođenju građevinskih radova ("Službeni glasnik RS", broj 53/97) primenjuju se, ukoliko nisu u suprotnosti sa merama utvrđenim u Pregledu mera za bezbedan i zdrav rad na privremenim i pokretnim gradilištima (Prilog 4).

Član 27

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije", izuzev odredaba člana 4. st. 1. i 2, člana 8. i čl. 10-13. koje stupaju na snagu 1. jula 2011. godine.

**Samostalni član Uredbe o izmeni
Uredbe o bezbednosti i zdravlju na radu na privremenim ili pokretnim
gradilištima**

("Sl. glasnik RS", br. 95/2010)

Član 2

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".

**Prilog 1
PREGLED RADOVA PRI IZGRADNJI OBJEKTA**

1. Iskopavanje.
2. Zemljani radovi.
3. Građenje.
4. Montaža i demontaža već proizvedenih elemenata.
5. Rekonstrukcija ili opremanje.
6. Adaptacija.
7. Renoviranje.
8. Sanacija.
9. Demontiranje.
10. Rušenje.
11. Investiciono održavanje.
12. Održavanje - bojenje i čišćenje.
13. Drenaža.

Prilog 2

PREGLED RADOVA PRI KOJIMA SE POJAVLJUJE SPECIFIČAN RIZIK OD NASTANKA POVREDA I OŠTEĆENJA ZDRAVLJA ZAPOSLENIH

1. Rad pri kojem se pojavljuje poseban rizik za zaposlene od: zatrpavanja u iskopima dubljim od 1 m usled obrušavanja zemlje, propadanja usled rada na mekom ili močvarnom terenu ili pada sa visine veće od 2 m, pri čemu je taj rizik povećan usled same prirode procesa rada ili uticaja okoline radnog mesta.
2. Rad pri kojem se pojavljuje poseban rizik za zaposlene usled izlaganja hemijskim ili biološkim agensima, odnosno pri kojem se javljaju posebne opasnosti i/ili štetnosti ili je za obavljanje tog rada propisan lekarski pregled zaposlenih.
3. Rad pri kojem su zaposleni izloženi jonizujućem zračenju.
4. Rad u blizini električnih vodova visokog napona.
5. Rad pri kojem se pojavljuje poseban rizik za zaposlene od utapanja.
6. Rad na bunarima, pod zemljom i u tunelima.
7. Rad koji obavljaju ronionici uz upotrebu sistema za dovod svežeg ili komprimovanog vazduha.
8. Rad koji obavljaju zaposleni u kesonima sa vazduhom pod pritiskom.
9. Rad sa eksplozivnim materijama.
10. Rad na montaži ili rasklapanju teških montažnih sklopova.

Prilog 3 PRIJAVA GRADILIŠTA

1.	Datum otpremanja	
2.	Tačna adresa/lokacija gradilišta	
3.	Investitor	
		(poslovno ime/ime i prezime)
		(adresa sedišta/prebivališta)
4.	Vrsta izgradnje	1. građenje 2. rekonstrukcija 3. dogradnja 4. adaptacija 5. sanacija 6. ostalo - _____ (upisati)
5.	Zastupnik investitora	
		(poslovno ime/ime i prezime)
		(adresa sedišta/prebivališta)
6.	Koordinator za izradu projekta	
		(ime i prezime)
		(adresa prebivališta)
7.	Koordinator za izvođenje radova	
		(ime i prezime)
		(adresa prebivališta)
8.	Planirani datum početka radova na gradilištu	
9.	Planirano trajanje radova na gradilištu	
10.	Predviđen najveći broj zaposlenih na gradilištu	
11.	Planirani broj poslodavaca i drugih lica na gradilištu	1. poslodavaca: _____
		2. drugih lica: _____
12.	Podaci o već ugovorenim izvođačima radova	
13.	Napomene:	

Gradilište prijavljuje: Investitor/Zastupnik investitora (nepotrebno precrtati):

M.P.	Potpis
------	--------

Prilog 4

PREGLED MERA ZA BEZBEDAN I ZDRAV RAD NA PRIVREMENIM I POKRETNIM GRADILIŠTIMA

A. OPŠTE MERE

1. Stabilnost i čvrstoća

1.1. Materijali, oprema i uopšte bilo koji elementi koji usled bilo kakvog pomeranja mogu da utiču na bezbednost i zdravlje zaposlenih, moraju da budu na odgovarajući i bezbedan način učvršćeni.

1.2. Pristup bilo kojim podlogama koje nisu dovoljno čvrste nije dozvoljen, osim u slučaju kada je obezbeđena oprema i uređaji koji omogućavaju bezbedno izvođenje radova.

2. Energetske instalacije

2.1. Električne instalacije moraju da budu projektovane, postavljene i korišćene tako da ne predstavljaju opasnost koja može da bude uzrok požara ili eksplozije.

Sva lica na gradilištu moraju da budu zaštićena od opasnog dejstva električne energije, odnosno od opasnosti od direktnog ili indirektnog dodira instalacija i opreme pod naponom.

2.2. Pri projektovanju, postavljanju i izboru zaštitne opreme i uređaja moraju se uzeti u obzir vrsta i snaga energije koja se razvodi, spoljašnji uticaji i kompetentnost lica koja imaju pristup delovima instalacija.

3. Saobraćajne površine i izlazi za evakuaciju u slučaju opasnosti

3.1. Saobraćajne površine namenjene za kretanje vozila i lica (u daljem tekstu: saobraćajne površine) i izlazi za evakuaciju u slučaju opasnosti moraju uvek da budu slobodni i omogućavati izlaz najkraćom saobraćajnom površinom do bezbednog područja.

3.2. U slučaju opasnosti, zaposlenima mora biti obezbeđena blagovremena i bezbedna evakuacija sa svih radnih mesta na gradilištu.

3.3. Broj, raspored i veličina saobraćajnih površina i izlaza za evakuaciju u slučaju opasnosti zavise od vrste opreme za rad koja se koristi, veličine gradilišta i radnih i pomoćnih prostorija i najvećeg broja lica koji mogu biti prisutni na gradilištu.

3.4. Saobraćajne površine i izlazi za evakuaciju u slučaju opasnosti moraju da budu obeleženi odgovarajućim oznakama, u skladu sa propisima o bezbednosti i zdravlju na radu. Oznake moraju biti postojane i postavljene na odgovarajućim mestima.

3.5. Saobraćajne površine i izlazi za evakuaciju u slučaju opasnosti, kao i saobraćajne površine i vrata koja omogućavaju pristup njima, moraju biti slobodni od bilo kakvih prepreka tako da se mogu koristiti u svakom trenutku bez smetnji.

3.6. Saobraćajne površine i izlazi za evakuaciju u slučaju opasnosti koji zahtevaju osvetljenje, moraju imati bezbednosno osvetljenje odgovarajućeg intenziteta u slučaju prestanka opšteg osvetljenja, odnosno prestanka snabdevanja gradilišta električnom energijom.

4. Otkrivanje i gašenje požara

4.1. U zavisnosti od karakteristika gradilišta, veličine i načina korišćenja prostorija, opreme, fizičkih i hemijskih karakteristika prisutnih materija i najvećeg mogućeg broja prisutnih lica, na gradilištu se mora obezbediti dovoljan broj uređaja i instalacija za gašenje požara i, gde je to potrebno, za otkrivanje i javljanje požara.

4.2. Za uređaje i instalacije za otkrivanje, javljanje i gašenje požara mora se sprovoditi periodična provera ispravnosti i redovno servisiranje i održavanje u ispravnom stanju.

4.3. Oprema za gašenje požara koja nije ugrađena mora da bude lako dostupna, jednostavna za upotrebu i obeležena odgovarajućim oznakama koje moraju biti postojane i postavljene na odgovarajućim mestima.

4.4. U slučaju intervencije gašenja požara, tehničke intervencije spasavanja lica i imovine i druge intervencije, za vatrogasna vozila mora da bude obezbeđen odgovarajući i nesmetan prilaz.

4.5. Potrebno je obezbediti uslove za sigurnu evakuaciju lica i imovine u slučaju požara i drugih intervencija.

5. Provetranje

5.1. Na radnim mestima preduzimaju se mere radi obezbeđivanja dovoljne količine svežeg vazduha, uzimajući u obzir radne metode i aktivnosti, odnosno poslove koji se obavljaju u procesu rada i fizičke napore koji se zahtevaju od zaposlenih.

5.2. Kada se koristi sistem prinudnog provetravanja, taj sistem se mora održavati u ispravnom stanju, a zaposleni ne smeju biti izloženi povećanoj brzini strujanja vazduha štetnoj po zdravlje. Sistem za prinudno provetravanje vazduha mora biti opremljen uređajem za javljanje kvara.

6. Izlaganje opasnostima i štetnostima

6.1. Zaposleni ne smeju biti izloženi nivoima fizičkih, hemijskih, bioloških ili ostalih štetnosti koji su štetni po bezbednost i zdravlje.

6.2. Ako zaposleni moraju ući u prostor u čijoj se atmosferi nalaze opasne materije ili nije sadržano dovoljno kiseonika ili je zapaljiva, atmosfera u tom prostoru mora da bude pod nadzorom uz obaveznu primenu odgovarajućih mera za sprečavanje opasnosti i štetnosti.

6.3. Zaposleni ni u kom slučaju ne sme da bude izložen visokom riziku od nastanka povreda ili oštećenja zdravlja u zatvorenoj atmosferi, ukoliko nije pod stalnim spoljnim nadzorom i ukoliko nisu preduzete sve mere da mu se u svakom momentu može pružiti odgovarajuća pomoć.

7. Temperatura

7.1. U toku rada na gradilištu metode rada i aktivnosti, kao i fizičko opterećenje zaposlenog moraju biti određeni prema temperaturi okoline.

8. Prirodno i veštačko osvetljenje radnog mesta, prostorija i saobraćajnih površina

8.1. Radna mesta, prostorije i saobraćajne površine moraju, u najvećoj mogućoj meri, imati dovoljno prirodne svetlosti, a noću i kad prirodna svetlost nije dovoljna, obezbeđuje se odgovarajuće veštačko osvetljenje. Tamo gde je to potrebno treba koristiti prenosne izvore svetlosti koji su zaštićeni od mehaničkih oštećenja. Boja veštačkog osvetljenja koje se koristi ne sme da utiče na prepoznavanje oznaka za bezbednost.

8.2. Instalacije za osvetljavanje radnih mesta, prostorija i saobraćajnih površina moraju biti postavljene tako da ne predstavljaju opasnost za zaposlene koja bi se pojavila u zavisnosti od vrste osvetljenja.

8.3. Radna mesta, prostorije i saobraćajne površine gde zaposleni mogu biti izloženi posebnim rizicima, u slučaju nestanka veštačkog osvetljenja, moraju biti opremljeni bezbednosnim osvetljenjem odgovarajuće jačine.

9. Vrata i kapije

9.1. Klizna vrata moraju da budu ugrađena sa bezbedonosnim uređajem koji sprečava da vrata iskoče iz šina i da se sruše.

9.2. Vrata i kapije koje se otvaraju na gore moraju da budu ugrađene sa mehanizmom koji sprečava njihov pad.

9.3. Vrata i kapije duž saobraćajnih površina za evakuaciju moraju da budu obeleženi na odgovarajući način.

9.4. U neposrednoj blizini kapija koje su pre svega namenjene za prolaz vozila, moraju da budu i posebna vrata za prolaz lica, ukoliko prolaz lica kroz te kapije nije bezbedan. Ta vrata moraju biti vidno obeležena i uvek prohodna.

9.5. Vrata na mehanizovani pogon moraju da funkcionišu tako da zaposleni nisu izloženi opasnostima od nastanka povreda. Ta vrata moraju da budu ugrađena sa zaštitnom blokadom za trenutno zaustavljanje koja mora da bude lako uočljiva i pristupačna. Ukoliko se, u slučaju nestanka napajanja, vrata ne otvaraju automatski, mora biti moguće ručno ih otvoriti.

10. Saobraćajne površine - opasne zone

10.1. Saobraćajne površine, uključujući stepeništa, nepokretne lestve, mesta i rampe za utovar i istovar, moraju biti planirani, razmešteni i izrađeni tako da se obezbedi jednostavan, bezbedan i odgovarajući pristup na način da zaposleni koji rade u blizini tih saobraćajnih površina ne budu izloženi opasnostima.

10.2. Dimenzije saobraćajnih površina za kretanje lica i/ili prevoz robe, uključujući i saobraćajne površine koji se koriste za utovar i istovar materijala, moraju da budu određene u zavisnosti od broja mogućih korisnika i vrste aktivnosti koje se obavljaju. Ukoliko se ove saobraćajne površine koriste za kretanje vozila, mora se obezbediti dovoljno prostora za bezbedno kretanje ili druga adekvatna zaštita za ostale korisnike. Saobraćajne površine moraju biti vidno obeležene odgovarajućim oznakama, moraju se redovno kontrolisati i primereno održavati.

10.3. Između saobraćajnih površina za kretanje vozila i vrata, kapija, prelaza za lica, hodnika i stepeništa potrebno je obezbediti dovoljnu širinu prolaza.

10.4. Ako na gradilištu postoje mesta kojima je pristup ograničen - opasne zone, te zone moraju da budu opremljene napravama koje sprečavaju pristup neovlašćenim licima. Potrebno je preduzeti odgovarajuće mere u cilju zaštite zaposlenih koji su ovlašćeni da ulaze u opasne zone. Opasne zone moraju biti jasno obeležene odgovarajućim oznakama.

11. Mesta i rampe za utovar i istovar

11.1. Mesta i rampe za utovar i istovar moraju da odgovaraju dimenzijama tereta kojim se manipuliše.

11.2. Mesta i rampe za utovar i istovar moraju da imaju najmanje jedan izlaz.

11.3. Rampe za utovar i istovar moraju da budu obezbeđene tako da se sprečava pad zaposlenih.

12. Nesmetano kretanje na radnom mestu

12.1. Površine na radnom mestu moraju da budu uređene tako da se zaposleni mogu nesmetano kretati pri obavljanju poslova, uzimajući u obzir svu opremu ili uređaje koji se koriste na tim površinama.

13. Prva pomoć

13.1. Poslodavac je dužan da obezbedi pružanje prve pomoći, da osposobi odgovarajući broj zaposlenih koji će uvek biti na raspolaganju za pružanje prve pomoći. Mora se obezbediti prevoz zaposlenih, u slučaju povrede ili iznenadnog oboljenja, radi obezbeđivanja lečenja.

13.2. Potrebno je obezbediti jednu ili više prostorija za pružanje prve pomoći, ukoliko je to zbog obima i vrste poslova potrebno.

13.3. Prostorije za pružanje prve pomoći moraju da budu opremljene neophodnom opremom za pružanje prve pomoći i pristupačne za manipulaciju nosilima. Prostorije moraju biti obeležene odgovarajućim oznakama.

13.4. Oprema za pružanje prve pomoći mora da bude dostupna i pristupačna na svim mestima gde uslovi rada to zahtevaju i obeležena u skladu sa propisima. Adresa i broj telefona najbliže službe hitne pomoći moraju biti istaknuti na vidnom mestu.

14. Pomoćne prostorije

14.1. Garderobe i garderobni ormani

14.1.1. Adekvatne garderobe i garderobni ormani moraju da budu obezbeđeni za zaposlene koji koriste radna odela i uniforme ukoliko se zbog zdravstvenih ili drugih razloga ne može očekivati da se presvlače u drugim prostorijama. Garderobe moraju biti pristupačne, dovoljnog kapaciteta i da imaju mesta za sedenje.

14.1.2. Garderobe moraju da budu dovoljno velike i, kada je potrebno, mora se omogućiti svakom zaposlenom da može da osuši mokru radnu odeću i da odloži i zaključa svoju ličnu odeću i stvari. Kada okolnosti to zahtevaju (npr. opasne materije, vlaga, nečistoća i sl.) moraju se obezbediti uslovi u kojima se radna odeća čuva na mestu odvojeno od lične odeće i stvari.

14.1.3. Neophodno je obezbediti odvojene garderobe ili odvojeno korišćenje garderoba za muškarce i žene.

14.1.4. Ukoliko nije neophodno obezbediti garderobe u skladu sa odredbama tačke 14.1.1. tada za svakog zaposlenog mora da bude obezbeđen prostor u kojem može da zaključa svoju ličnu odeću i stvari.

14.2. Tuševi i umivaonici

14.2.1. Za zaposlene mora da bude obezbeđen dovoljan broj odgovarajućih tuševa, ako to zahteva priroda posla ili iz zdravstvenih razloga. Neophodno je obezbediti odvojene tuševe ili odvojeno korišćenje tuševa za muškarce i žene.

14.2.2. Kupatila sa tuševima moraju biti dovoljno velika kako bi svaki zaposleni mogao da se opere bez ograničenja u pogledu uslova ili odgovarajućih higijenskih standarda. Tuševi moraju da imaju toplu i hladnu tekuću vodu.

14.2.3. Ukoliko nije neophodno obezbediti tuševe u skladu sa odredbama tačke 14.2.1. u blizini radnih mesta i garderoba mora da bude obezbeđen dovoljan broj umivaonika sa tekućom vodom (toplom vodom ako je potrebno). Neophodno je obezbediti odvojene umivaonike ili odvojeno korišćenje umivaonika za muškarce i žene, ukoliko to zahtevaju razlozi za privatnost.

14.2.4. Ako su prostorije sa tuševima ili umivaonicima odvojene od garderoba, te prostorije mora da budu neposredno povezane.

14.3. Toaleti

14.3.1. U blizini radnih mesta, radnih prostorija, prostorija za odmor, garderoba i prostorija sa tuševima, moraju biti obezbeđene posebne prostorije sa odgovarajućim brojem toaleta i umivaonika. Neophodno je obezbediti odvojene toalete ili odvojeno korišćenje toaleta za muškarce i žene.

15. Prostorije za odmor i/ili smeštaj

15.1. U cilju obezbeđivanja bezbednosti i zdravlja, a naročito u odnosu na vrstu poslova, broj zaposlenih ili udaljenost gradilišta od mesta boravka zaposlenih, zaposlenima mora da budu obezbeđene pristupačne prostorije za odmor i/ili smeštaj.

15.2. Prostorije za odmor i/ili smeštaj moraju da budu dovoljno velike i opremljene odgovarajućim brojem stolova i sedišta sa naslonom za dovoljan broj zaposlenih.

15.3. Ako ne postoje posebne prostorije za odmor, mora se obezbediti drugi prostor gde će zaposleni moći da budu za vreme odmora.

15.4. Stalne prostorije za smeštaj, osim kada se koriste u izuzetnim prilikama, moraju imati zadovoljavajuće garderobe, tuševe, toalete, prostoriju za odmor i prostoriju za korišćenje slobodnog vremena. One moraju da budu opremljene, uzimajući u obzir broj zaposlenih, krevetima, ormanima, stolovima i sedištima sa naslonom, uređene tako da su, ako je to potrebno, odvojene za muškarce i žene.

15.5. U prostorijama za odmor i/ili smeštaj potrebno je sprovesti odgovarajuće mere kako bi se zaštitili nepušači od štetnog uticaja duvanskog dima. Ako je potrebno, prostorije za odmor i/ili smeštaj pušača treba da budu odvojene.

16. Trudnice i majke koje doje

16.1. Trudnicama i majkama koje doje mora se obezbediti da, u odgovarajućim uslovima, legnu i odmore se.

17. Zaposleni sa invaliditetom

17.1. Radna mesta moraju da budu organizovana tako da se uzme u obzir pristupačnost radnog mesta (vrata, prolazi, stepeništa, pomoćne prostorije i dr.) zaposlenima sa invaliditetom.

18. Ostalo

18.1. Spoljne granice i krug gradilišta moraju da budu obeleženi oznakama i izvedeni tako da budu jasno vidljivi i prepoznatljivi.

18.2. Zaposlenima na gradilištu mora da bude obezbeđena dovoljna količina vode za piće i po mogućnosti i druga bezalkoholna pića kako u pomoćnim prostorijama tako i u blizini radnog mesta.

18.3. Zaposlenima mora da budu:

18.3.1. obezbeđene posebne prostorije sa zadovoljavajućim higijenskim uslovima za uzimanje hrane i

18.3.2. kada je to potrebno, obezbeđene prostorije za pripremu hrane u zadovoljavajućim higijenskim uslovima.

B. POSEBNE MERE

I. Radna mesta u zatvorenom prostoru

1. Stabilnost i čvrstoća

1.1. Objekti moraju da imaju strukturu i stabilnost koji odgovaraju njihovoj nameni.

2. Vrata za evakuaciju u slučaju opasnosti

2.1. Vrata za evakuaciju u slučaju opasnosti moraju se otvarati u pravcu izlaza iz objekta. Vrata za evakuaciju u slučaju opasnosti ne smeju da budu zaključana ili na drugi način blokirana tako da ih svako lice koje treba da ih koristi ne može lako i brzo otvoriti. Korišćenje kliznih ili rotacionih vrata, kao vrata za evakuaciju u slučaju opasnosti nije dozvoljeno.

3. Provetranje

3.1. Ako se koriste uređaji za klimatizaciju ili ventilaciju, rad tih uređaja ne sme izazivati neprijatnost zaposlenima usled povećane brzine strujanja vazduha. Sve naslage prašine i nečistoće u uređajima za klimatizaciju ili ventilaciju, koje mogu da ugroze zdravlje zaposlenih usled zagađenja vazduha, moraju da budu odmah uklonjene.

4. Temperatura

4.1. Temperatura u prostorijama za odmor, prostorijama za zaposlene koji su na dužnosti, u sanitarnim prostorijama, prostorijama za uzimanje hrane i prostorijama za pružanje prve pomoći mora da bude odgovarajuća u skladu sa namenom tih prostorija.

4.2. Prozori, krovni prozori i staklene pregrade moraju da budu izvedeni tako da sprečavaju prekomerno dejstvo sunčeve svetlosti na temperaturu u prostorijama, u odnosu na prirodu posla i namenu prostorija.

5. Prirodno i veštačko osvetljenje

5.1. Radna mesta mora da imaju, u najvećoj mogućoj meri, dovoljno prirodne svetlosti i moraju biti opremljena izvorima veštačkog osvetljenja koji moraju da obezbede adekvatnu osvetljenost u cilju ostvarivanja bezbednih i zdravih uslova za rad.

6. Podovi, zidovi, tavanice prostorija

6.1. Podovi u radnim prostorijama ne smeju imati opasne izbočine, rupe, nagibe i biti klizavi i moraju biti stabilni i čvrsti.

6.2. Površine podova, zidova i tavanica u prostorijama moraju da budu takvi da mogu da se čiste ili održavaju na potrebnom nivou higijene.

6.3. Providni ili prozračni zidovi, a naročito pregradni zidovi od stakla, u prostorijama ili u blizini radnih mesta i saobraćajnih površina moraju biti vidno označeni i izrađeni od bezbednog materijala ili na tim mestima moraju da budu zaštićeni tako da zaposleni ne mogu da dođu u kontakt sa njima ili da pretrpe povredu u slučaju njihovog loma.

7. Prozori i krovni prozori

7.1. Prozori i krovni prozori moraju da budu izvedeni tako da zaposleni mogu da ih otvaraju, zatvaraju, podešavaju ili osiguraju na bezbedan način. Kada su otvoreni, ne smeju se nalaziti u takvom položaju da izazovu opasnost za zaposlene.

7.2. Prozori i krovni prozori moraju biti projektovani i izvedeni sa opremom ili na drugi način opremljeni uređajima koji omogućavaju njihovo čišćenje bez opasnosti po zaposlene koji obavljaju taj posao i ostale zaposlene koji se nalaze u neposrednoj blizini.

8. Vrata i kapije

8.1. Položaj, broj i dimenzije vrata i kapija kao i materijali od kojih su izrađeni moraju da budu određeni u zavisnosti od prirode i namene prostorija ili prostora.

8.2. Providna vrata moraju biti obeležena odgovarajućim, lako uočljivim oznakama.

8.3. Salonska vrata i kapije moraju da budu providna ili da imaju providne površine.

8.4. Ako providne ili prozračne površine na vratima i kapijama nisu izrađene od bezbednih materijala i ako postoji opasnost, da u slučaju loma vrata ili kapije, zaposleni pretrpe povredu te površine moraju biti zaštićene od loma.

9. Saobraćajne površine

9.1. Gde upotreba opreme i prostorija to zahtevaju, u cilju zaštite zaposlenih saobraćajne površine za kretanje zaposlenih moraju biti jasno i vidno označeni.

10. Posebne mere za pokretne stepenice i staze

10.1. Pokretne stepenice i staze moraju da funkcionišu bezbedno. Pokretne stepenice i staze moraju da budu opremljene sa svim neophodnim zaštitnim uređajima i lako uočljivim i dostupnim zaštitnim blokadama.

11. Veličina prostorija

11.1. Radne prostorije moraju imati dovoljnu površinu poda i visinu tako da je zaposlenima omogućeno da bezbedno obavljaju svoj rad, bez rizika po njihovu bezbednost, zdravlje i blagostanje na radu.

II. Radna mesta na otvorenom prostoru

1. Stabilnost i čvrstoća

1.1. Pokretne ili nepokretne radne površine, bez obzira na visinu na kojoj su postavljene, moraju da budu stabilne i čvrste, uzimajući u obzir:

1.1.1. broj zaposlenih koji ih koristi;

1.1.2. najveću nosivost i raspodelu opterećenja;

1.1.3. spoljne uticaje kojima su izloženi.

1.2. Ako oslonci i druge komponente potporne konstrukcije radne površine nisu sami po sebi stabilni, njihova stabilnost se mora obezbediti odgovarajućim bezbednim metodama učvršćivanja da bi se sprečila slučajna ili neočekivana pomeranja cele konstrukcije ili pojedinih njenih delova.

1.3. Provera

1.3.1. Stabilnost i čvrstoća radnih površina moraju se na odgovarajući način proveravati, a naročito kod svake promene nivoa po visini ili dubini.

2. Energetske instalacije

2.1. Energetske instalacije, a naročito one koje su izložene spoljnim uticajima, moraju se redovno pregledati i održavati u ispravnom stanju.

2.2. Instalacije koje su postojale pre početka rada na gradilištu moraju da budu identifikovane, pregledane i označene.

2.3. Kad god je to moguće, postojeće vazdušne električne vodove treba premestiti izvan gradilišta ili isključiti njihovo napajanje. Ako to nije moguće, mora se postaviti odgovarajuća zaštita ili upozorenja da bi se obezbedilo da zaposleni, vozila, električne i druge instalacije na gradilištu ne dođu u direktan ili indirektan dodir sa vazdušnim električnim vodovima. Ako

vozila prolaze ispod vazdušnih električnih vodova mora se postaviti odgovarajuća zaštita i oznake upozorenja.

3. Atmosferski uticaji

3.1. Zaposleni moraju biti zaštićeni od štetnog dejstva atmosferskih uticaja na njihovu bezbednost i zdravlje.

4. Predmeti koji mogu pasti

4.1. Kad god je to tehnički izvodljivo, zaposleni moraju biti zaštićeni od predmeta koji mogu da padnu na njih obezbeđivanjem konstrukcija i objekata za kolektivnu bezbednost i zdravlje na radu.

4.2. Materijali i oprema moraju biti raspoređeni ili postavljeni tako da se ne mogu srušiti ili prevrnuti.

4.3. Kada god je to potrebno, prolazi na gradilištu moraju da budu natkriveni ili pristup opasnim mestima mora da bude zabranjen.

5. Pad sa visine

5.1. Pad sa visine mora se sprečiti fizičkim ograđivanjem radnih mesta na visini propisanim zaštitnim ogradama.

5.2. Rad na visini može se obavljati isključivo uz korišćenje odgovarajuće zaštitne opreme ili primenu kolektivnih mera zaštite kao što su zaštitne korpe, radne platforme ili zaštitne mreže. Ako upotreba takve opreme, usled prirode posla nije moguća, mora se primenom drugih mera obezbediti odgovarajuća bezbednost zaposlenih.

6. Skele i lestve

6.1. Sve skele moraju biti projektovane, postavljene i održavane u skladu sa propisima, da se ne sruše ili slučajno pomere.

6.2. Radni podovi, prelazi i pristupi na radne etaže skele moraju biti postavljeni, dimenzionisani, zaštićeni i korišćeni tako da zaposleni ne mogu da padnu sa njih i da ne budu izloženi predmetima koji mogu pasti na njih.

6.3. Skele se moraju pregledati i kontrolisati od strane stručnog lica na gradilištu, a mogu se koristiti nakon izvršenog pregleda i izdatog odobrenja za korišćenje. Pregledi i kontrole se vrše:

6.3.1. pre početka korišćenja kao i pre korišćenja na novom mestu rada posle premeštanja;

6.3.2. u toku korišćenja u redovnim vremenskim razmacima;

6.3.3. posle bilo kakve modifikacije, posle dužeg korišćenja, posle izlaganja lošem vremenu ili potresima i bilo kom sličnom uticaju koji bi ugrozio stabilnost i čvrstinu skele.

6.4. Lestve moraju biti dovoljno čvrste i održavane u ispravnom stanju. Lestve moraju pravilno da se koriste i prilikom upotrebe moraju da se postavljaju na mestima koja odgovaraju njihovoj nameni.

6.5. Pokretne skele moraju biti obezbeđene od nekontrolisanog pomeranja.

7. Oprema za dizanje

7.1. Sva oprema za dizanje, uključujući njihove sastavne delove, dodatnu opremu, ankere i nosače, mora da bude:

7.1.1. projektovana i izrađena u skladu sa propisima i dovoljno čvrsta za korišćenje u skladu sa namenom;

7.1.2. pravilno postavljena i korišćena;

7.1.3. održavana u ispravnom stanju;

7.1.4. pregledana i ispitana u skladu sa propisima;

7.1.5. korišćena od strane stručno osposobljenih zaposlenih.

7.2. Na svoj opremi za dizanje mora biti jasno naznačena nosivost.

7.3. Oprema za dizanje ne sme se koristiti za namene za koje nije predviđena.

8. Vozila i oprema za iskopavanje i prenošenje materijala

8.1. Sva vozila i oprema za iskopavanje i prenošenje materijala koja se koriste, mora da bude:

8.1.1. projektovana i izrađena u skladu sa propisima, uzimajući u obzir principe ergonomije;

8.1.2. održavana u ispravnom stanju;

8.1.3. korišćena u skladu sa njihovom namenom.

8.2. Vozači i lica koja upravljaju vozilima i opremom za iskopavanje, prenošenje i prevoz materijala moraju da budu stručno osposobljeni za rukovanje tom opremom.

8.3. Moraju se primeniti preventivne mere da bi se obezbedilo da vozila i oprema za iskopavanje i prenošenje materijala ne upadne u iskope ili vodu.

8.4. Vozila i oprema za iskopavanje, prenošenje i prevoz materijala, kada je to potrebno, moraju da budu opremljeni zaštitnim konstrukcijama koje štite vozača, odnosno rukovaoca u slučaju prevrtanja i/ili od padajućih predmeta.

9. Instalacije, oprema i uređaji

9.1. Instalacije, oprema i uređaji, uključujući i ručni alat, moraju da budu:

9.1.1. projektovana i izrađena u skladu sa propisima, uzimajući u obzir principe ergonomije;

9.1.2. održavana u ispravnom stanju;

9.1.3. korišćena u skladu sa njihovom namenom;

9.1.4. instalacijama, opremom i uređajima mogu da rukuju i/ili da sa njima upravljaju samo stručno osposobljena lica.

9.2. Uređaji i oprema pod pritiskom moraju se redovno pregledati i ispitivati u skladu sa propisima.

10. Iskopi, bunari, podzemni radovi, tuneli i zemljani radovi

10.1. Za vreme izvođenja radova na iskopima, u bunarima, pod zemljom, u tunelima i zemljanih radova, moraju se primeniti mere za bezbedan i zdrav rad, a posebno:

10.1.1. koristiti odgovarajuće podgrade ili nasipe;

10.1.2. otkloniti opasnosti od pada zaposlenih, materijala ili predmeta ili poplava;

10.1.3. obezbediti zadovoljavajuće provetravanje u svim radnim prostorima, odnosno obezbediti svež vazduh koji nije zagađen i štetan za zdravlje zaposlenih;

10.1.4. obezbediti zaposlenima evakuaciju do bezbedne zone u slučaju požara, poplave ili obrušavanja materijala.

10.2. Pre početka radova na iskopavanju moraju se preduzeti mere kako bi se prepoznale i smanjile opasnosti koje mogu da nastanu na mestima na kojima postoje podzemni vodovi ili druge instalacije.

10.3. Pristupi iskopima moraju da budu obezbeđeni i bezbedni.

10.4. Materijali i vozila moraju da budu propisno udaljeni od iskopa, a ako je potrebno, treba postaviti odgovarajuće ograde.

11. Rušenje

11.1. U slučaju kada radovi na rušenju objekta ili konstrukcije mogu da predstavljaju opasnost moraju se:

11.1.1. odrediti odgovarajuće mere, metode i postupak rušenja;

11.1.2. planirati i izvoditi radovi isključivo pod nadzorom stručnog lica.

12. Metalni i betonski ramovi, oplata i teški montažni elementi

12.1. Metalni ili betonski ramovi i njihovi elementi, oplata, montažni elementi ili privremeni nosači i podupirači moraju se montirati i demontirati samo pod nadzorom stručnog lica.

12.2. Moraju da budu primenjene preventivne mere za bezbednost zaposlenih od opasnosti koje nastaju usled privremene nedovoljne čvrstoće ili nestabilnosti konstrukcije.

12.3. Oplate, privremeni nosači i podupirači moraju se projektovati i konstruisati, odnosno izraditi, postaviti i održavati tako da bez opasnosti mogu podneti opterećenje i naprezanje kome mogu biti izloženi.

13. Potporne konstrukcije i kesoni

13.1. Potporne konstrukcije i kesoni moraju da budu:

13.1.1. izrađeni od materijala odgovarajuće čvrstoće;

13.1.2. opremljeni kako bi se zaposleni u slučaju ulaska vode ili materijala mogli skloniti na bezbedno mesto.

13.2. Postavljanje, montaža, izmene ili demontaža potpornih konstrukcija ili kesona mora da se obavljanja pod nadzorom stručnog lica.

13.3. Stručno lice mora u određenim vremenskim intervalima da izvrši pregled svih potpornih konstrukcija i kesona.

14. Radovi na krovu

14.1. Ukoliko je neophodno, da bi se smanjili rizici, moraju da budu primenjene kolektivne mere za bezbednost i zdravlje na radu radi sprečavanja pada zaposlenih, alata ili drugih predmeta ili materijala.

14.2. Kad zaposleni rade na krovu ili u blizini krova ili na bilo kojoj drugoj površini koja je izrađena od lomljivih materijala kroz koje mogu da propadnu, moraju da budu primenjene mere da se obezbedi da se zaposleni kreću pažljivo i da ne dođe do pada sa krova ili kroz krov.

Prilog 5

PLAN PREVENTIVNIH MERA BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU

I. Plan preventivnih mera bezbednosti i zdravlja na radu sadrži:

1. Šemu gradilišta, odnosno situacioni plan, koji sadrži:

- 1) dužine pojedinih strana građevinske parcele;
- 2) visinske kote postojećeg zemljišta i nivelacije;
- 3) regulacione i građevinske linije i položaj i spratnost objekta;
- 4) položaj i brojeve susednih katastarskih parcela i zgrada, kao i naziv ulice;
- 5) prikaz objekta na kome se izvode radovi;
- 6) radni položaj opreme za rad, sa ucrtanim manevarskim zonama kod pokretne opreme za rad, odnosno sa ucrtanim manipulacionim zonama kod dizalica uz šematski prikaz linija zaštitnih ograda, zapreka i drugo;
- 7) lokacije radnih i pomoćnih prostorija, prostorija za odmor i/ili smeštaj i prostorija za pružanje prve pomoći, sa ucrtanim bezbednim prilazima pri korišćenju i održavanju;
- 8) trase saobraćajnih površina;
- 9) prikaz lokacija za parkiranje i održavanje vozila sa pripadajućim prostorijama, sa ucrtanim bezbednim prilazima;
- 10) prikaz lokacija za skladištenje materijala, montažnih elemenata i gotovih proizvoda, sa ucrtanim bezbednim prilazima;
- 11) prikaz lokacija za skladištenje opasnih materija, sa ucrtanim bezbednim prilazima;
- 12) prikaz energetskih objekata i instalacija, sa ucrtanim bezbednim prilazima pri korišćenju i održavanju;
- 13) prikaz mreže pitke, tehničke i otpadnih voda sa objektima i opremom za korišćenje i održavanje i načina za sprečavanje pristupa neovlašćenim licima;
- 14) situaciju zatečenih objekata na gradilištu sa prikazom načina obezbeđenja lica, vozila i ovih objekata;
- 15) granice gradilišta i način sprečavanja pristupa neovlašćenim licima i vozilima i životinjama.

2. Opis organizacije i tehnologije izvođenja radova.

3. Plan faza i rokova izvođenja pojedinih radova, sa detaljnim instrukcijama za koordinaciju aktivnosti poslodavaca i drugih lica.

4. Specifične mere za bezbedan i zdrav rad u odnosu na industrijske aktivnosti u blizini gradilišta.

5. Specifične mere za bezbedan i zdrav rad za radove navedene u Pregledu radova pri kojima se pojavljuje specifičan rizik od nastanka povreda i oštećenja zdravlja zaposlenih (Prilog 2).

II. Overava: Investitor/Zastupnik investitora (nepotrebno precrtati):

U _____, dana _____	
M.P.	Potpis

Obrazac 6 EVIDENCIJA O OBILASKU GRADILIŠTA

1.	Datum obilaska											
2.	Tačna adresa/lokacija gradilišta											
3.	Opis stanja na gradilištu sa priloženim fotografijama	<table border="1" style="width: 100%; height: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> </table>										
4.	Opis uočenih nedostataka	<table border="1" style="width: 100%; height: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> </table>										
5.	Predlog za otklanjanje nedostataka	<table border="1" style="width: 100%; height: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> </table>										
6.	Zadužen za otklanjanje nedostataka	<table border="1" style="width: 100%; height: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td> </td></tr> <tr><td style="text-align: center;">(Izvođač radova)</td></tr> <tr><td> </td></tr> <tr><td style="text-align: center;">(Poslodavac)</td></tr> <tr><td> </td></tr> <tr><td style="text-align: center;">(Drugo lice)</td></tr> <tr><td> </td></tr> </table>		(Izvođač radova)		(Poslodavac)		(Drugo lice)				
(Izvođač radova)												
(Poslodavac)												
(Drugo lice)												
7.	Napomene:	<table border="1" style="width: 100%; height: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> </table>										

	Koordinator za izvođenje radova

	Ime i prezime

	Potpis